

Nasjonalt kompetansesenter for porfyrisykdommer (NAPOS)

Laboratorium for klinisk biokjemi
Haukeland universitetssjukehus
5021 BERGEN

Telefonnr: 55 97 31 70
E-post: porfyri@helse-bergen.no
Nettside: www.napos.no

OM DIAGNOSEN AIP

Akutt intermitterende porfyri (AIP) er en sjelden arvelig sykdom. Mellom 10 og 30 % av bærerne av sykdommen får aktiv sykdom som er karakterisert av akutte anfall med intense abdominalsmerter, kvalme/oppkast, tachycardi, hypertensjon og obstipasjon. Mindre typisk er smerter lokalisert til rygg og lår. Videre kan pasienter utvikle muskelsvakhet, sensoriske utfall, psykiske symptomer og i alvorlige tilfeller lammelser eller kramper.

Noen pasienter har et mer kronisk sykdomsforløp, spesielt premenopausale kvinner med symptomer relatert til menstruasjons-syklus. Disse kan ha ubehag i form av abdominale smerter, kvalme, muskelsvakhet og psykiske symptomer.

Mulige langtidskomplikasjoner hos pasienter med AIP er hypertensjon og i sjeldne tilfeller nyresvikt. Det er usikkert om nyresvikt skyldes kronisk arteriell hypertensjon eller nefrotoksisk effekt av porfyriener og porfyriinforstadier. Det sees også en økt frekvens (<10 %) av hepatocellulær cancer blant pasienter med AIP, uten forutgående kronisk leversykdom.

Brosjyre om AIP

For mer informasjon om NAPOS, porfyri og oppfølging av porfyri pasienter se nettsidene www.napos.no.

Sjekkliste for kontroller

Akutt intermitterende porfyri (AIP)

For personer med aktiv AIP anbefales årlige kontroller. For personer som kun er genetisk disponert for å få AIP (latent AIP) anbefales kontroller hvert 3-5 år. NB! Årlige ultralyd av lever for alle over 50 år pga økt risiko for hepatocellulært carcinom.

Ultralyd av lever etter fylte 50 år

Henvis til **årlig** ultralyd for både de med latent og aktiv AIP etter fylte 50 år. Om mulig, legg inn påminnelse i elektronisk pasientjournal!

Porfyriener og porfyriinforstadier i urin

Rekvisisjonsskjema kan skrives ut fra www.napos.no, kryss av for **kontroll av kjent AIP**. Urinprøven (20 ml) merkes med navn og fødselsdato og pakkes i aluminiumsfolie (lysbeskyttes). Sendes til Seksjon for porfyrianalyser, Laboratorium for klinisk biokjemi, Haukeland universitetssjukehus, 5021 Bergen.

NB! Husk lysbeskyttelse!

Blodtrykk

Nyrefunksjon

Kreatinin og estimert GFR

Samtale/veiledning om anfallsutløsende faktorer

- Sjekk trygge legemidler (både reseptbelagte og reseptfrie)
Lenke til medikamentdatabase finnes på www.napos.no
- Alkohol og andre løsemiddel
- Hormoner (menstruasjonsyklus)
- Infeksjoner og feber
- Psykisk og fysisk stress
- Kosthold (sult og slanking)
- Røyking (indirekte utløsende)

